

SOP (Standard Operating Procedure) Coronavirus: Aanbevelingen voor de apotheek/ apotheker (versie 8)

APB in samenwerking met AUP, VAN en OPHACO hebben een Task Force opgericht die een aantal **aanbevelingen** heeft opgesteld. Deze zullen u helpen je missie op het vlak van volksgezondheid in de best mogelijke omstandigheden te vervullen.

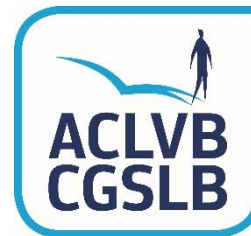
Deze aanbevelingen zijn gebaseerd op [de algemene richtlijnen van de overheid](#), en ook op documenten van het CDC (center for disease control), WHO (World Health Organisation), NHS (National Health Service) en overkoepelende apothekersorganisaties zoals FIP (International Pharmaceutical Federation) en PGEU (Pharmaceutical Group of the European Union) en werden tevens goedgekeurd door de vakbonden.

De eerste versie van de SOP werd gepubliceerd op vrijdag 13 maart. Tot en met versie 3, hebben de aanbevelingen als doel er maximaal voor te zorgen dat apotheken open kunnen blijven en zo hun essentiële rol in de gezondheidszorg kunnen waarmaken, steeds met ruimte voor kwaliteitsvolle aflevering van geneesmiddelen - en verzorgingsproducten, om de continuïteit van de zorg voor de bevolking te waarborgen en om een antwoord te geven op de vele vragen en ongerustheden. Daarvoor was het nodig ongekende, drastische maatregelen in de SOP op te nemen, die ook bijgestuurd werden in functie van de voortschrijdende kennis van en inzichten in het corona-virus en covid-19. Vanaf begin mei, neemt de overheid stappen in het kader van een exit-strategie, om geleidelijk aan terug te keren naar een zo normaal mogelijke werking, steeds met respect voor een strategie om de ziekte onder controle te houden.

In die zin zijn de aanpassingen van versie 4 en later van de SOP te begrijpen. De bedoeling is wel degelijk ervoor te zorgen dat apotheken terug zo normaal mogelijk kunnen functioneren in al hun facetten, steeds met behoud van een veilige omgeving voor patiënten en klanten enerzijds, en de leden van het apotheekteam anderzijds en indien mogelijk afgestemd met de andere zorgverstrekkers.

De Belgische overheid schakelde voor de hele bevolking over naar een exit-strategie gebaseerd op “distancing, mondkmaskers, testing, tracing & isolating”.

1. Distancing: afstand houden, van 1.5m is de basis richtlijn, naast consequent toepassen van hygiëne maatregelen. We mogen hier een onderscheid maken tussen situaties met hoog risico en die met laag risico: een gesprek van meerdere minuten op korte afstand versus elkaar passeren zonder iets te zeggen, te hoesten of te niezen.
2. Testing: iedere burger die mogelijke covid-19 symptomen heeft zal zo snel mogelijk getest worden. Ook hoogrisico contacten (met inbegrip van reizigers uit risicogebieden) dienen getest te worden.
3. Bij een positieve test zal contact tracing ervoor zorgen dat zoveel mogelijk recente contacten in beeld gebracht worden.
4. Bij positieve test zal de persoon in kwestie in isolatie geplaatst worden evenals zijn hoogrisico contacten¹.

¹ https://covid-19.sciensano.be/sites/default/files/Covid19/COVID-19_procedure_contact_NL.pdf

---

SOP (Standard Operating Procedure) Coronavirus: Aanbevelingen voor de apotheek/ apotheker (versie 7)

Wat kan ik doen om ervoor te zorgen dat mijn apotheek en het personeel niet besmet geraakt?

1. Hoe vermijden dat zieke patiënten in de apotheek komen ?
2. Hoe zorgt u ervoor dat de apotheek een veilige zone blijft?
3. Wat moet ik doen na contact met een mogelijks besmette persoon?
4. Hoe gebeurt de afhandeling van medicatieoverdracht met/voor een covid+ patiënt

Wat kan ik doen om mijn patiënten de nodige zorg te blijven geven?

5. Stockbeheer
6. Hoe kan je medicatie op een verantwoorde manier thuis leveren?
7. Hoe kan je helpen bij een vlotte opname/ontslag in/uit het ziekenhuis?
8. Wat bij sluiting apotheek door ziekte, wat met de wachtdienst?

Bijlage 1: Symptomen COVID-19

Bijlage 2: Stockbeheer

Bijlage 3: Procedure onderhoud lokalen

1. Hoe vermijden dat zieke patiënten in de apotheek komen ?

- COVID + patiënten dienen in thuisisolatie te blijven en kunnen geholpen worden via thuislevering. [Meer info over thuislevering](#) .
- Afficheer aan de buitenkant van de apotheek duidelijk dat patiënten die beantwoorden aan de definitie van een "mogelijk geval van COVID-19" in de eerste plaats hun huisarts moeten raadplegen. Ze dienen een mondkmasker te dragen vooraleer binnen te komen. Overhandig indien nodig zelf een mondkmasker. Laat deze patiënt ook zijn handen desinfecteren vooraleer te bedienen.

Een mogelijk geval van COVID-19 is een persoon met²:

- minstens één van de volgende hoofdsymptomen die acuut ontstaan zijn zonder andere duidelijke oorzaak: hoest, dyspnoe, thoracale pijn, acute anosmie of dysgeusie;
OF
- minstens twee³ van de volgende symptomen zonder andere duidelijke oorzaak: koorts; spierpijn; vermoeidheid; rhinitis; keelpijn; hoofdpijn; anorexie; waterige diarree zonder duidelijke oorzaak; acute verwardheid; plotse val⁴.
OF
- verergering van chronische respiratoire symptomen (COPD, astma, chronische hoest...), zonder andere duidelijke oorzaak.

Een nieuwe affiche is [hier](#) beschikbaar.

- Dring er bij twijfel over de etiologie van de klachten op aan om zich zo snel mogelijk te laten testen. Patiënten waarbij u COVID-19 vermoedt, dienen zo snel mogelijk de apotheek te verlaten.

---

² https://covid-19.sciensano.be/sites/default/files/Covid19/COVID-19_Case%20definition_Testing_NL.pdf

³ Bij kinderen is enkel koorts zonder duidelijke oorzaak voldoende om de diagnose van COVID-19 te overwegen tijdens deze epidemie

⁴ Deze laatste symptomen komen vaker voor bij ouderen, waar een acute infectie zich atypisch kan uiten.

Documentatiedienst APB ● Redactiedatum : 11 maart 2020 ● Update 12 maart, 18 maart, 02 april, 24 april , 11 mei, 26 mei, 12 juni, 10 juli, 15 en 29 juli en **26 augustus 2020**

Download : [MyAPB](#) > [All news content](#) > [Professioneel nieuws](#) > [FAQ Coronavirus](#)

2. Hoe zorgt u ervoor dat de apotheek een veilige zone blijft?

PATIËNTEN

- Hang de preventiemaatregelen duidelijk zichtbaar uit in uw apotheek. Een mogelijke affiche vindt u [hier](#)
- Hou 1,5 m afstand. Een lijn kleven op de grond kan helpen om deze afstandsregel aan de patiënten duidelijk te maken.
- Organiseer de toegang tot de apotheek maximaal in functie van het bewaren van de afstand > 1,5m :
  - Streef naar maximaal één bezoeker per 10m² publieksruimte; voorzie indien mogelijk éénrichtingsverkeer met markeringen of andere aanduidingen en voorrangsregels aan de deuropeningen (buitengaand krijgt voorrang) Indien de publieksruimte kleiner is dan 20m² kunnen maximaal 2 externe personen toegelaten worden.
  - Onafhankelijk hiervan kan er één bezoeker per geopende balie in de apotheek toegelaten worden.
  - Bezoekers komen met maximum 2 personen binnen. ~~Uitgezonderd kinderen tot 18 jaar of mensen die begeleiding of ondersteuning nodig hebben.~~ Deze twee personen kunnen worden vergezeld door minderjarigen die onder hetzelfde dak wonen of door een persoon die hulp nodig heeft.
  - Voorzie indien nodig buiten, maar ook in de apotheek afstandsmarkeringen op 1.5 meter van elkaar, zodat mensen afstand houden bij het aanschuiven.
  - Plexiglas of een andere afscherming aan de toeg, biedt bijkomende bescherming. Een mondkemper is evenwel verplicht.
  - Beperk de displays in de apotheek, zodat voldoende ruimte blijft voor mensen om de afstandsregels te respecteren, en het onderhoud van vloeren, displays enz niet nodeloos bemoeilijkt wordt.
- Voorzie voor de patiënten een dispenser met hydro-alcoholische oplossing of gel in de publieke ruimte van de apotheek, indien mogelijk nabij de ingang. Voorzie ook chirurgische mondkempers voor de patiënt indien fysiek contact nodig is. Evenals papieren zakdoeken en een af te sluiten vuilnisbak.

- Betalingen:

- Vraag met aandrang om digitaal te betalen ([affiche](#)).

De meeste betaalkaarten en terminals kunnen een contactloze betaling verwerken tot € 50 zonder vereiste ingave van de code.

Indien betaling via bancontacttoestel mét code: Voorzie voor de patiënt materiaal om contact met het klavier te voorkomen (wattenstaafjes, papieren zakdoekjes, ... om de toetsen mee in te duwen). Voorzie ook een vuilnisbakje om dat materiaal achteraf weg te gooien. Verwijder dat afval dagelijks in een gesloten plastic zak die je bij het gewone huisvuil kan meegeven. Neem reiniging en ontsmetting van het toestel mee op in de reinigingsprocedure van de balie. Werk bij voorkeur met een toestel dat gekoppeld is een de apotheeksoftware, of bestaat uit een aparte klant- en handelaar interface.

- Aanvaard alleen in uitzonderlijke gevallen cash geld en was dan je handen achteraf.

- Bedien COVID-19 verdachte patiënten met persoonlijke bescherming voor zowel personeel (masker en plexi) als patiënt (masker).

PERSONEEL

- De apotheek-eigenaar / werkgever is verantwoordelijk voor het voorzien van het materiaal dat noodzakelijk is voor de gepaste hygiënemaatregelen en het psychosociaal welbevinden van het personeel.
- Een mondk masker vormt de eerste bescherming naar de patiënten toe.
- Het dragen van een witte schort is geen verplichting maar een raadgeving. Naast een witte schort voor bereidingen raden wij aan bij het bedienen van de patiënten ook een schort te dragen. In het geval van vermoeden van contact met een besmette patiënt kan snel van schort gewisseld worden. Was de schorten op 60°, al dan niet met ander te wassen materiaal, zoals handdoeken. Alles schorten en ander te wassen materiaal worden op één locatie gewassen, en in zo weinig mogelijk beurten. Als de schorten drie dagen onaangeraakt bewaard kunnen worden in een daarvoor voorziene container of vuilzak, is er een sterk verlaagd risico op overdracht. Markeer die container of zak duidelijk met inhoud en datum.
- De beschermingschort wordt verwijderd en de handen worden gewassen vooraleer er gegeten wordt.
- Voorzie in de lunch- of pauzeruimtes een afstand van 1.5m tussen de personeelsleden

Documentatiedienst APB ● Redactiedatum : 11 maart 2020 ● Update 12 maart, 18 maart, 02 april, 24 april , 11 mei, 26 mei, 12 juni, 10 juli, 15 en 29 juli en **26 augustus 2020**

Download : [MyAPB](#) > [All news content](#) > [Professioneel nieuws](#) > [FAQ Coronavirus](#)

---

of werk met plexischermen. Spreid indien nodig pauzemomenten en lunchtijden zodat ze niet samenvallen, en beperk het aantal gelijktijdige aanwezigen in lunch- of pauzeruimtes.

- Maak op voorhand duidelijke afspraken indien nauw contact met de patiënt nodig is (< 1,5m), zowel binnen het team als naar de patiënt toe:
  - De basisregel blijft om lichamelijk contact te vermijden.
  - Niemand van het personeel kan verplicht worden tot fysiek contact met een patiënt of klant. Indien in het hele apotheek team niemand bereid is, dient dit correct aan de patiënt meegedeeld te worden, en in de mate van het mogelijke een oplossing voorgesteld te worden.
  - Bij fysiek contact draagt zowel de patiënt als het lid van het apotheekteam een chirurgisch masker. Bijvoorbeeld opmeten steunkousen, bloeddruk,...
  - Plexiglas of een andere afscherming aan de toeg, biedt bijkomende persoonlijke bescherming, ook bij gesprekken voorafgaand aan fysiek contact.
  - Wanneer je niet achter plexiglas kan werken, is een **masker** een absoluut minimum.
- Zorg ervoor dat de leden van het apotheek team ook de aanduidingen respecteren (bv gebruik deur, éénrichtingsverkeer, ...).
- Indien teamleden onderling op minder dan 1.5m van elkaar opereren gedurende meer dan 15 minuten (cumulatief), is een masker sterk aangewezen.
- Bewaar een goede desinfectie/ hygiëne:
  - Duid een verantwoordelijke aan voor desinfecteren en reinigen: organisatie, opvolging uitvoering en afvoer afval (risicovol of niet).
  - Let erop dat alle teamleden de tijd krijgen om geregeld hun handen te wassen. Herinner daar regelmatig en actief aan. Stel eventueel een automatische *reminder* in op aflever-pc of gsm. Het kan handig zijn dat iedereen een flesje alcohol op zak heeft.
  - Voor en na elk fysiek contact met de patiënt worden de handen ontsmet.
  - Het gebruik van handschoenen vervangt een correcte handhygiëne niet. De gebruikelijke regels voor correcte handhygiëne dienen toegepast te worden (geen juwelen of polshorloges, zuivere kortgeknipte nagels).
  - Personeel kan best werken zonder juwelen. Lang haar wordt best opgestoken en lenzendragers kunnen beter opteren om een bril te dragen.

Documentatiedienst APB ● Redactiedatum : 11 maart 2020 ● Update 12 maart, 18 maart, 02 april, 24 april , 11 mei, 26 mei, 12 juni, 10 juli, 15 en 29 juli en **26 augustus 2020**

Download : [MyAPB](#) > [All news content](#) > [Professioneel nieuws](#) > [FAQ Coronavirus](#)

-
- Vermijd de aanwezigheid van onnodige spullen, papier etc op uw toonbank en werkblad zodat dit makkelijk gereinigd kan worden.
  - Reinig regelmatig (elke 2 uur) alle risicovolle oppervlakten, zoals togen, deurklink, telefoon, lichtknoppen, trapleuning, toetsenbord, computermuis, bereidingsblad, betaalautomaat, ...) met 70%-85% alcohol.
  - Wees aandachtig voor ziektesymptomen bij het personeel van de apotheek. Stuur personeelsleden met verdachte symptomen ogenblikkelijk naar huis. Zie ook punt 8 van dit document.
  - Reinig indien mogelijk dagelijks de vloer van de apotheek met water dat 2% - 4% bleekwater bevat (20 tot 40 ml bleekwater in een fles van 1 liter, aangevuld met leidingwater. [Meer info over verdunning van bleekwater](#). Een aangepast document voor het reinigen van lokalen vindt u onderaan dit document.
  - Verlucht regelmatig de lokalen (bv. minstens 2 maal 30 minuten per dag). Als je een ventilatiesysteem hebt met aanvoer van verse buitenlucht, zet dan de stand hoger. Als je een aircosysteem hebt dat lucht hergebruikt en circuleert, zet dan het systeem uit voorzorg uit zolang de temperatuur beneden de 25°C blijft. Verplaatsbare ventilators vormen een gevaar voor een verdere verspreiding van virusaerosols en kunnen niet gebruikt worden.
  - Werk zoveel mogelijk met open deuren.
  - Toiletgebruik door patiënten is verboden, tenzij hiervoor een apart sanitair voorzien is.
    - Het deksel van de toiletput moet gesloten worden voor het doorspoelen. Er zijn geen bevestigde rapporten van faeco-orale transmissie maar viraal RNA is teruggevonden in stoelgang en urine van sommige COVID-19 patiënten. Door het deksel te sluiten voor het doorspoelen wordt vermeden dat er zich infectieuze druppeltjes vormen die in de ruimte kunnen blijven hangen⁵.
    - De handen moeten gewassen worden na gebruik van het toilet.
    - Reinig dagelijks de toiletbril, rand van het toiletdeksel, kraan en deurklink (gebruik hiervoor bv. verdund bleekwater of alcohol).

---

⁵ https://covid-19.sciensano.be/sites/default/files/Covid19/COVID19_procedure_out%20patients_NL.pdf

3. Wat moet ik doen na contact met een mogelijk besmette persoon?

Het beleid tijdens de afbouw periode is er op gericht COVID+ patiënten in isolatie te plaatsen (testing, tracing, isolating).

Concreet komen er geen gekende COVID+ patiënten in de apotheek.

- Geef patiënten met symptomen liever een chirurgisch masker indien ze een masker uit textiel dragen en laat hen de handen desinfecteren om de andere aanwezigen zoveel mogelijk te beschermen.
- Herhaal de richtlijnen van de overheid, informeer de patiënt dat hij er alles moet aan doen de besmetting van anderen te vermijden. Dit kan door zich af te zonderen en de persoonlijke hygiëne op te voeren. Een manier om dit te vragen kan bijvoorbeeld zijn: kreeg u de raadgeving zich te isoleren?
- Verwijder COVID+ patiënten zo snel mogelijk uit de apotheekruimte en spreek een thuislevering af.
- Het personeel dat in contact was met een symptomatische patiënt moet zich enkel isoleren bij een vastgesteld hoogerisico contact (chirurgische maskers en plexi bieden hier bescherming), tenzij de overheid nieuwe richtlijnen uitvaardigt. Zie verdere details in punt 8.

4. Hoe gebeurt de afhandeling van medicatieoverdracht met/voor een COVID+ patiënt (opm: iemand die getest is en nog op resultaat wacht, wordt op dat moment beschouwd als COVID+)

Als de patiënt een voorschrift elektronisch (via sms, e-mail, enz.) naar zijn vertrouwde apotheker stuurt of als hij voorschriftvrije geneesmiddelen nodig heeft, dan moet hij de apotheker vooraf telefonisch contacteren (de apotheker moet er vooraf van op de hoogte gebracht worden, hij moet farmaceutische zorg verlenen en samen met de patiënt bepalen hoe de geneesmiddelen moeten geleverd worden).

Hoe doet u dit concreet?

- Afhankelijk van de toestand van de patiënt, stel de patiënt gerust en vraag hem eerst telefonisch contact op te nemen met zijn arts indien dit nog niet gebeurd is.
- Herinner hem eraan **niet** naar de apotheek te komen, en ook niet spontaan naar de spoeddienst of een artsenkabinet te gaan.

- Indien de patiënt voorschriftplichtige geneesmiddelen nodig heeft kan u, indien het om een elektronisch voorschrift gaat, deze [ophalen](#). Indien het niet gaat om een elektronisch voorschrift, spreek dan af hoe de overdracht van het voorschrift zal verlopen. Via de mandataris van de patiënt, een asymptomatisch persoon of via digitale weg (foto, scan).
- Voorzie en bespreek de modaliteiten voor aflevering
  - De patiënt stuurt een niet-symptomatische contactpersoon (mandataris)
  - De patiënt komt naar de apotheek met de auto, en claxonneert of belt de apotheek, en u komt naar buiten
  - De aflevering gebeurt via het wachtloket. [Meer info over aflevering via wachtloket](#)
  - De apotheker verzorgt levering aan huis. [Meer info over thuislevering](#)
- Bereid de bestelling voor, registreer alles in het farmaceutisch dossier van de patiënt en noteer duidelijk op elke verpakking een dosering én inname moment.
- Zorg voor de nodige farmaceutische zorg en nodige informatie over de geneesmiddelen en andere afgeleverde producten.
- Voorzie de modaliteiten voor betaling: zie supra; overweeg draagbare, contactloze toepassingen: APP op smartphone (of draagbare BC).
- Deze aanbevelingen kunnen verspreid worden via de apotheekschermen en op [Apotheek.be](#) en zijn overgemaakt aan de federale en regionale overheden. Ze kunnen aangepast worden naargelang de situatie evolueert.

5. Stockbeheer

- Een normaal stockbeheer, zoals voor 13 maart 2020 is nodig. Zolang er nog wettelijke beperkingen zijn voor sommige kritische (corona) geneesmiddelen worden die consequent opgevolgd. Zie bijlage voor details.
- Vertegenwoordigers van firma's kunnen weer langskomen. Overweeg of een fysiek bezoek nodig is. Zo ja, werk op afspraak om alle maatregelen te treffen: Voorzie ook hier 1.5m afstand en draag een mondmasker/ plexischerm indien de vergadering langer dan 15 min zal duren.

6. Hoe kan je medicatie op een verantwoorde manier thuis leveren?

- Lever voorschrijfplichtige geneesmiddelen slechts uitzonderlijk af aan huis:
  1. Beperk thuislevering van geneesmiddelen tot mensen die om een of andere reden het huis niet kunnen verlaten en geen beroep kunnen doen op een gezond familielid, buur of mantelzorger. Deze regel geldt zeker voor mensen, in isolatie omwille van COVID-19.
  2. Garandeer de farmaceutische zorg. Dat betekent dat in principe jijzelf of iemand van het bestaande apotheketeam voor de thuislevering instaat. Er kan overwogen worden om samen met ander apotheken iemand van het apotheketeam aan te stellen, of stagiairs, die zich tijdelijk vrijwillig aansluiten bij het apotheketeam.
  3. Als je uitzonderlijk een beroep moet doen op derden, gaat de voorkeur naar een gemandateerde van de patiënt. Wie kan deze gemandateerde zijn?
    - 3.1. De gemandateerde die door de patiënt is aangeduid.
    - 3.2. Buren, vrienden of familie die betrokken zijn en thuis zijn.
    - 3.3. Thuisverpleegkundige of familiale hulp aan huis die deze specifieke patiënt andere zorg verstrekt.

7. Hoe kan je helpen bij een vlotte opname/ontslag in/uit het ziekenhuis?

Bij hospitalisatie van de patiënt is het essentieel dat geneesmiddelgebruik van de patiënt op een vlotte en snelle manier uitgewisseld wordt, bijvoorbeeld via een medicatieschema bij opname:

- Voor **niet huisapotheker-patiënten**: geef een visitekaartje mee aan alle patiënten en benadruk: *bij eventuele opname in het ziekenhuis kan ik mededelen welke medicatie je allemaal neemt.*

Afficheer ook volgende informatie: *hou steeds het telefoonnummer van jouw apotheker op zak. Wij kennen de geneesmiddelen die je neemt en kunnen dit delen met het ziekenhuis indien nodig*
- Voor **huisapothekerpatiënten** met een up-to-date schema: vraag of patiënt zijn afgedrukt schema nog bezit. Indien dit niet het geval is, of indien geen zekerheid dat dit gedrukte schema nog up-to-date is: druk een nieuw schema af en geeft mee aan de patiënt. Benadruk om dit zeker mee te nemen bij een eventuele opname in het ziekenhuis

---

8. wat bij ziekte personeel, meldingen contacttracing of sluiting apotheek door ziekte, wat met de wachtdienst?

- De exacte stappen bij een eventuele sluiting of het versterken van uw apotheekteam, vindt u [hier](#).
- Bij melding vanwege contact tracing of bij terugkeer uit een land of regio met een hoog infectierisico waarbij het apotheekteam betrokken is⁶:

Hoog risico contact (ten opzichte van patiënten <1.5m, zonder beschermmaatregelen zoals masker of plexischerm; ten opzichte van collega's < 1.5m gedurende > 15 min (cumulatief), zonder beschermmaatregelen of bij [terugkeer uit een land of regio met een hoog infectierisico](#)): is het voor zorgverleners **uitzonderlijk** toegestaan om verder te werken, indien dit noodzakelijk is om de continuïteit van de zorg te waarborgen. Dit onder volgende voorwaarden gedurende 14 dagen:

- het dragen van adequate beschermingsmiddelen (chirurgisch masker voor zorgverleners);
- het naleven van een strikte handhygiëne;
- een actieve opvolging van de lichaamstemperatuur en mogelijke symptomen van COVID-19;
- het behoud van een afstand van minstens 1,5m van collega's;
- het vermijden van sociale contacten buiten het werk;
- tussen dag 11 en 13 een test laten uitvoeren (in overleg met de arts) om een asymptomatische infectie uit te sluiten. Het vroeger uitvoeren van een test heeft geen bijkomende waarde gezien de lange incubatieperiode.

Deze continuïteit van de zorg brengt een bijkomend gevaar voor de patiënten met zich mee en moet weloverwogen worden. De uitzondering is ook enkel te overwegen indien de apotheek anders dreigt te sluiten en dus niet indien de continuïteit verzekerd kan worden door de rest van het apotheekteam.

---

⁶ https://covid-19.sciensano.be/sites/default/files/Covid19/COVID-19_procedure_contact_NL.pdf

---

Bij een **laag risico contact** (>1.5 m zonder beschermmaatregelen), wordt gevraagd om gedurende 14 dagen:

- adequate beschermingsmiddelen te dragen (chirurgisch of stoffen masker);
- aandachtig te zijn op symptomen van COVID-19.
- Bij symptomen van COVID-19 van een **lid van het apotheketeam**:
  - Afname van een staal voor de diagnose van COVID-19⁷, bij de huisarts, triagepost of in het ziekenhuis, Indien er geen test kan afgenomen worden => uitgaan van een positief resultaat;
  - In afwachting van het resultaat: thuisisolatie;
  - Bij een **positief resultaat** (bevestigd geval):
    1. Thuisisolatie is geïndiceerd voor een minimum van 7 dagen na aanvang van de symptomen **EN** tot ten minste 3 dagen zonder koorts **EN** met verbetering van de ademhalingsymptomen.
    2. Draag bij de terugkeer naar het werk ten allen tijde een chirurgisch masker totdat de symptomen volledig zijn verdwenen **EN** ten minste 14 dagen na het optreden van de symptomen.
    3. Voor het beheer van nauwe contacten in geval van positief resultaat: zie richtlijn [hier](#).
  - Bij een **negatief resultaat**, kan het werk hernomen worden zodra de klinische toestand dat toelaat maar met het dragen van een chirurgisch masker tot volledig verdwijnen van symptomen.
- Bij een positieve test COVID-19 van de **titularis**:
  1. Indien er een **adjunct-apotheker** in het apotheketeam is, kan de titularis zijn verantwoordelijkheden aan hem of haar overdragen. Een apotheker vervanger vormt ook een optie.
  2. Als de titularis het titulariaat niet kan delegeren aan een adjunct-apotheker of en apotheker-vervanger:
    - moet hij de apotheek [sluiten](#) voor een periode van minstens 7 dagen, of tot een apotheker provisor beschikbaar is.

---

⁷ https://covid-19.sciensano.be/sites/default/files/Covid19/COVID-19_Case%20definition_Testing_NL.pdf

-
- moet hij duidelijk aan de deur of de vitrine, op zijn website van de apotheek en eventueel op zijn Facebookpagina **afficheren** dat de apotheek tijdelijk gesloten is en de patiënten doorverwijzen naar de dichtstbijzijnde apotheek of apotheken. En deze laatste verwittigen van de tijdelijke sluiting. Indien bestaande, dient een aangepaste boodschap op het antwoordapparaat van de apotheek eveneens een verwijzing te bevatten naar de dichtstbijzijnde apotheek of die apotheek met wie hij/zij die doorverwijzing overeengekomen is.
3. Indien, tijdens de periode van sluiting een **wachtbeurt** gepland is voor de gesloten apotheek,
- moet de titularis **een vervanger** voor die wachtbeurt aanduiden en dat meedelen aan zijn wachtsecretariaat. Daarom is het wenselijk om op voorhand over contactgegevens (privé GSM-nummer) van de titularis van de omliggende apotheken te beschikken.
  - als de titularis geen vervanger vindt, kan het **wachtsecretariaat** in overleg een collega in de buurt aanduiden om zijn wachtdienst over te nemen.
  - de wachtsecretariaten en beroepsverenigingen houden de vinger aan de pols wat betreft de overbelasting van de apotheek van wacht. Zo nodig duidt zij per kring een **bijkomende apotheek van wacht** aan.

SOP coronavirus

Aanbevelingen voor de apotheek / apothekers

Bijlage 1 : COVID-19: symptomen van een COVID-infectie, een verkoudheid en een allergie: hoe een onderscheid maken?

Ter informatie kan je de [vergelijkende tabel](#) gebruiken, om een onderscheid te kunnen maken tussen de symptomen van een COVID-19 infectie, een klassieke verkoudheid en een allergie.

Dit document is enkel ter informatie opgesteld, het is niet bedoeld om te worden gebruikt als een diagnostisch hulpmiddel.

Bijlage 2: stockbeheer

- Gebruik voor de bestelling van zuurstof de nationale webapplicatie: www.covid-oxygen.be . [Meer info](#)
- Hou bij het bestellen van mondklappers rekening met de kwaliteit. [Meer info](#)
- Hou voor de werking van de apotheek minimum 5 liter ontsmettingsalcohol en 5 liter javel achter de hand
- Meld stockbreuken:
  - Voor dringende tekorten van Corona-geneesmiddelen, kan je mailen naar coronashortages@fagg-afmps.be met in het onderwerp ‘Medical urgency’.
  - Voor andere geneesmiddelentekorten, die zijn er helaas ook nog, mail je best naar supply-problems@fagg-afmps.be

Bijlage 3 : protocol onderhoud van de lokalen

A. Doelstelling

De netheid en hygiëne verzekeren van de apotheeklokalen.

B. Belanghebbenden

Het onderhoudspersoneel en het voltallige apotheekteam of volgens functiebeschrijvingen

C. Werkwijze

Een overzicht van het onderhoud, hun aard, frequentie en de verantwoordelijken zijn weergegeven in onderstaande tabel.

Het gebruikte reinigingsmateriaal wordt zorgvuldig gereinigd en gespoeld, en indien nodig gedesinfecteerd en/of vervangen zodat het zelf geen bron van besmetting wordt. Het kuismateriaal wordt enkel voor dit doeleinde gebruikt.

Onderhoud wordt bijgehouden in de bijlage “Registratie van het onderhoud van de lokalen”

D. Tabel

Onderhoud	Frequentie	Verantwoordelijke	Opmerkingen
Vloeren	1 x /dag	Onderhoudspersoneel. Indien nodig apotheekmedewerker	Stofzuigen niet aangewezen. Dweilen met 2 tot 4% javeloplossing
Balie	MIN 's middags en 's avonds	Apotheekmedewerker	Desinfecterende alcohol
Sanitair	1 x /dag	Onderhoudspersoneel	Toiletbril, rand , kranen en deurklinken. 2 tot 4% javeloplossing
Bereidingszone	Na elke bereiding	Bereider	Reinigen met water en zeep/ desinfecterende alcohol
Ontvangstzone	1 x /dag	Onderhoudspersoneel of apotheekmedewerker	Beperk flyers, standjes,... in ontvangstzone. Zorg voor zitplaatsen met 1m afstand. Vochtige doek of desinfecterende alcohol
Schappen en rekken	1 x /week	Onderhoudspersoneel	Afstoffen (vochtige doek)
Stockeerruimte	1 x /maand	Onderhoudspersoneel	Afstoffen (vochtige doek)
Vitrine of etalage	1 x /maand	Onderhoudspersoneel	Afstoffen (vochtige doek)
Schuiven, kasten,...	1 x/ jaar	Onderhoudspersoneel	Afstoffen (vochtige doek)
Vuilbakken publieksruimte	1 x /dag	Onderhoudspersoneel of apotheekmedewerker	Zakken met gebruikte papieren zakdoekjes erin goed sluiten en bij huisvuil zetten

